

Rådyr. Foto: viltkamera.nina.no

Rådyr

Økosystem: Skog
Egenskap: B3 Funksjonelle egenskaper

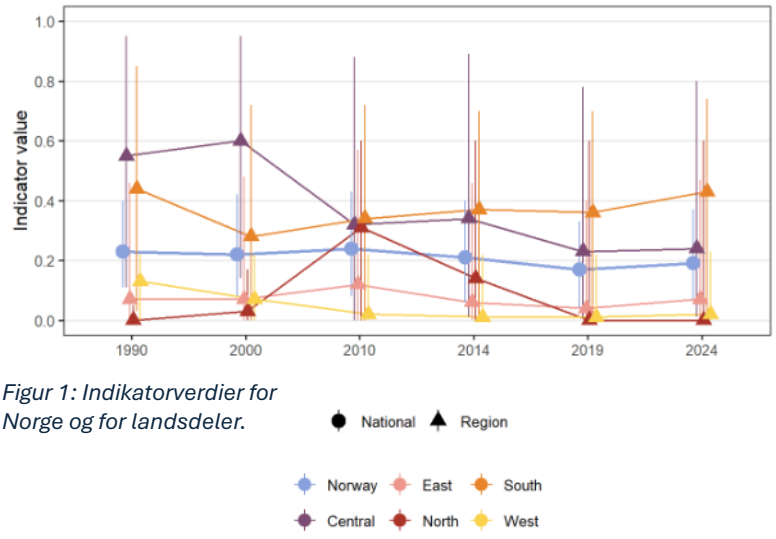
År: 2024

0,20

[0,07-0,35]

Om indikatoren

Rådyr (*Capreolus capreolus*) er et relativt lite plantespisende hjortedyr i skogøkosystemer i Norge. Gjennom selektiv beiting på urter, gress og busker påvirker rådyret vegetasjonssammensetning i skogens felt- og busksjikt, og som byttedyr bidrar det også til å opprettholde bestander av toppredatorer. Bestandene er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet. Indikatorverdien viser et stort avvik fra referansetilstanden, noe som hovedsakelig skyldes at rådyrbestandene mange steder er høyere enn det som forventes i lite påvirkede skogøkosystemer.

Figur 1: Indikatorverdier for Norge og for landsdeler.

Påvirkningsfaktorer

Lave bestander av rovdyr gir mindre naturlig regulering av rådyr-bestanden. Jakt bidrar til å regulere antall rådyr, men rådyr forvaltes samtidig for å opprettholde jaktbare bestander. Klimaendringer med mildere og kortere vintre gir også bedre overlevelse for rådyr.

Hvordan måles indikatoren

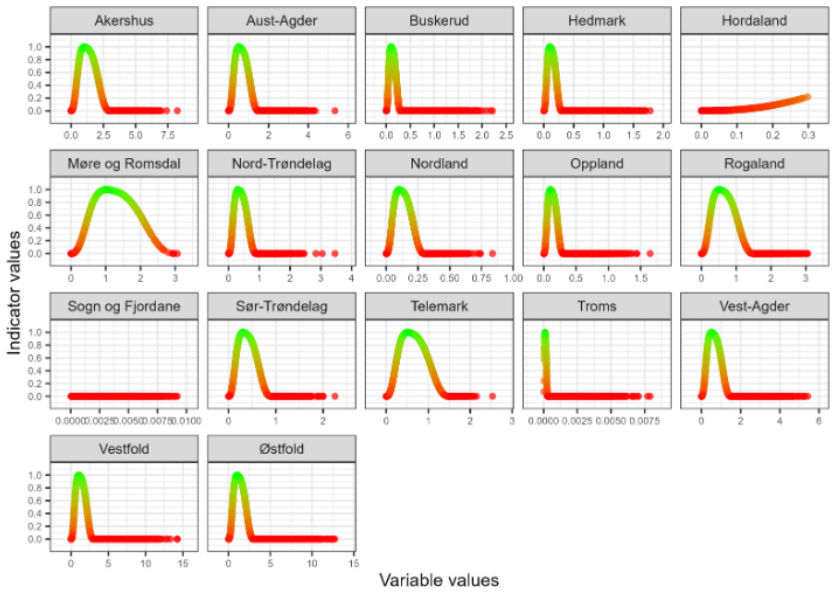
Indikatoren for rådyr måler bestandstetthet som antall rådyr per km^2 under den klimatiske tregrensen. Beregningene bygger på data fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for hjortevilt, inkludert jaktstatistikk og statistikk fra Hjorteviltregisteret. Verdiene sammenlignes med en referansetilstand som beskriver rådyrbestander i egnede skogområder uten skogforvaltning og med naturlige rovdyrbestander. Indikatorverdiene skaleres på fylkesnivå og sammenstilles deretter til regionale og nasjonale indikatorverdier.

Sist oppdatert: 01.10.2026

Hvordan beregnes indikatoren

Referansetilstand og skalering

Skaleringsfunksjonen er unimodal med en nedre og øvre verdi for X_0, mens X_{100} er en optimumsverdi. Verdiene er fastsatt separat for hvert fylke. Den nedre og øvre X_0 representerer dermed en tilstand hhv. uten rådyr og svært høye rådyrbestander. X_{100} representerer det antallet rådyr som kan forventes i et intakt økosystem uten skogforvaltning og med naturlige rovdyrbestander.

Figur 2: Skaleringsfunksjoner er fastsatt for ulike fylker, se Halbritter et al. 2026 for mer informasjon. Enheten for variabelverdi på x-aksen er antall individer per km².

Les mer om hvordan indikatoren beregnes her

Hvordan skal endringer i indikatorverdien tolkes

En indikatorverdi på 1 betyr at rådyrbestanden er like stor som forventet i et intakt økosystem. Verdier lavere enn 1 viser at bestanden enten er lavere eller høyere enn det som forventes i et intakt økosystem.

Usikkerhet

Det er usikkerhet knyttet til beregningene av indikatoren for rådyr. Det er usikkerhet knyttet til skaleringsverdier, modellusikkerhet på fylkesnivå, og usikkerhet knyttet til eventuelle misforhold mellom fylkesgrenser og økologisk variasjon. Disse kildene til usikkerhet er ikke kvantifisert. Den rapporterte usikkerheten er estimeringsusikkerhet og er beregnet ved å gjenta analysene med ulike utvalg av data.

Kilde

Halbritter, A. H., Framstad, E., and Eldegard, K. 2026. Roe deer [Rådyr] (ID(s): NO_ROED_001) v. 1.0.1. ecRxiv: https://github.com/NINAnor/ecRxiv/tree/main/indicators/NO_ROED_001

Anbefalt sitering

Bjørkvoll, E. & Kolstad, A. (red). 2026. Faktaark for rådyr. Økologisk tilstand i skog for 2024. Norsk institutt for naturforskning.

Sist oppdatert: 01.10.2026